

Rebasiowna, Jozefa:

MUNKA A FOLYÓIRATOKKAL A STALINOGRODI IFJUSÁGI PALOTÁBAN

/Lengyelország/

.....

Tudjuk, hogy milyen fontos szerepet töltenek be a folyóiratok az új ember nevelésében, az ifjúság nevelésében. Ahhoz azonban, hogy ez a nevelő szerep minél jobban érvényesüljön, a folyóiratokat hozzáférhetővé kell tenni az olvasó számára és megfelelőképpen propagálni kell a folyóiratgyűjteményt.

A stalinogrodi Ifjúsági Palota kb. 120 folyóiraatra fizet elő; ezek között 100 lengyel és kb. 20 szovjet folyóirat van.

A folyóiratokkal való munkát három részre osztjuk:

- 1/ a folyóiratok kezelése;
- 2/ szemléltető munka /kiállítások/;
- 3/ oktató és nevelő munka.

.....

Az oktató és nevelő munka formái

Nemcsak az a feladatunk, hogy a hírlapokat és a folyóiratokat mind nagyobb számú olvasó számára tegyük hozzáférhetővé, hanem az is, hogy az olvasókat megtanítsuk a lapok megfelelő használatára.

Ifjúságunk nem mindig szeret újságot olvasni.

Kerestük, sőt még most is keressük azokat az érdekes és vonzó munkamódszereket, amellyel felkeltenénk az ifjúság érdeklődését a lapok olvasása és megfelelő felhasználása iránt. Az egyik leggyakrabban alkalmazott forma nálunk a legérdekesebb események h e t i á t t e k i n t é s e . Hetenként egyszer az instruktor, az ifjúság aktív részvétele mellett, ismereti az utóbbi napok eseményeit. A siker igen fontos előfeltétele az, hogy az anyag érdekes, vonzó, sőt szenzációs legyen. A "Sajtógyűlés" vezetésének módja legyen könnyed és szabad. Érténünk kell ahhoz, hogyan kell az ifjúságot bevonni a vitába. Erről saját tapasztalataink győzték meg.

Az ifjakkal való első találkozásom nem sikerült, annak ellenére, hogy gondosan készültem fel erre az alkalomra és aránylag sok látogató is volt jelen.

Először a politikai kérdésekről beszéltem, majd kitértem a

társadalmi és gazdasági és végül a kulturális problémákra. Az ifjuság unatkozott és még a szokásos udvariassági formákat is mellőzve, hátul lapozni kezdte az érdekesebb folyóiratokat. A következő alkalommal olyan cikket kerestem ki, amely egy szenzációs technikai találmányt tárgyalt: Az uszó motorkerékpárról, az u.n. amfibiáról volt szó. Egyszerre több fiu is igen nagy érdeklődést tanúsított a téma iránt. Az egyiknek a kezébe adtam a lapot, hogy hangosan olvassa fel a cikket; igen élénk vita alakult ki. Ennek ellenére azonban nem vettek mindannyian részt a vitában. Elővettem az eddig tartalékként őrzött érdekeségeket a sport területéről, s elértem azt, hogy a fiuk valamennyien megindították egymás közt az eszmecsere-t. Néhány serdülő lánynak a legújabb divatról beszéltem, s megmutattam az idevonatkozó rajzokat. Ezután már "simán" megbeszéltük közösen a politikai, gazdasági és társadalmi kérdéseket.

A sajtó azonban nem mindenkor hoz különösen vonzó cikkeket. Hogy a fiatalok el ne veszítsék kedvüket, a száraz adatok és ismeretek felsorolásától, néha úgy kezdtek a foglalkozásokat, hogy közösen fejtették a keresztkérdvényeket, a találós kérdéseket, melyek megtalálhatók az egyes ifjúsági hetilapokban. Ezt a módszert az ifjuság nagyon szerette és nem egyszer előfordult, hogy a foglalkozás résztvevői egyénileg is felkerestek engem, s magukkal hozták azokat a megoldásokat, amelyeknek az elkészítésére már nem volt időm az összejövetelem.

Hasonló munkaforma a folyóiratcikkek megbeszélése a szakkörökben. Példaképpen ismertetem itt a biológiai szakkör összejövetelemének program-tervezetét:

Téma: az érdekesebb folyóiratcikkek megvitatása a biológiai szakkörben.

Didaktikai cél: a résztvevők megismertetése az orvostudomány legújabb eredményeivel /a szakkör foglalkozásainak témája: mit kell tudnunk az emberről/; a feladatot a különböző folyóiratokból vett cikkek alapján végezzük.

Nevelési cél: az ifjuság részoktatása a folyóiratok olvasására.

Segédesszközök: folyóiratok, táblák.

A munka menete:

1/ **Bevezetés:** milyen jelentősége van számunkra a folyóiratoknak /az iskolában, illetve a szakkörökben szerzett ismeretek elmélyítése/.

2/ **Hol található a legérdekesebb biológiai vonatkozású cikket /Problemy, Wiedza i Zycie, Wszechswiat, Przekrój, stb./**

3/ **Kiválasztott folyóiratcikkek megvitatása:**

a/ Pavel Jasienica "Egy az ezeröttszáz közül" /Przekrój/

b/ Pavel Jasienica "Hibernáció" /Przekrój/.

c/ Dr.K. Klemánska "Mi a daltonizmus" /Przekrój/.

d/ W.Derko: "Mit mond a vak a színekről, vagy hogyan látjuk a színeket" /Problemy/.

e/ Chmielnicki "Szemüveg a vakok számára" /Problemy/;

f/ "Segítünk a hallásban" /Wiedza i Zycie/;

g/ "A mosoly később többet ér, mint a penicillin" /Problemy/.

A foglalkozások lefolyása különféle volt. Egyes cikkeket én magam ismertettem, másrészt pedig maguk a fiatalok olvastak fel érdeke-
sebb szemelvényeket a jó előre kiválasztott cikkekből, s közösen te-
kintettük meg a rajzokat és a tablókat. Sok cikkünk volt, ezért ebben
az esetben nem is arra törekedtünk, hogy minden cikket alaposan megvi-
tassunk, hanem arra, hogy kedvet kapjon az ifjúság a cikkek önálló el-
olvasására. Hasonlóképpen vitattuk meg a cikkeket a földrajzi, a csil-
lagászati és a többi szakkörben. A foglalkozásokon mindenkor résztvett
a szóbanforgó szakkör instruktora is, hogy bármely pillanatban meg tud-
ja magyarázni az esetleges nehezebb problémákat, ki tudja javítani az
esetleges hibákat. Jó magam humán műveltségű vagyok, s így csak nagy-
vonalakban tudom megvitatni például az orvostudománnyal kapcsolatos
problémákat.

A tudományos olvasóteremben egynevezett k ö n y v t á r i
f o g l a l k o z á s o k a t tartottunk.

A foglalkozás célkitűzése: az ifjaknak önállóan kell foglalkoz-
niuk a folyóiratokkal s az instruktorknak csak arra szorítkozik, hogy a
szükséges anyagot rendelkezésre bocsájtja és szükség esetén felvilá-
gosítással szolgál.

A rövid bevezetőben néhány általános irányelvet ismertettem a
folyóiratokkal kapcsolatban. Ezután szétosztottam a fiatalok közt a
különféle fajtájú folyóiratokat. A foglalkozás résztvevőitől azt
kértem, hogy magyarázzák meg, milyen fajtájú folyóirat van a kezük-
ben /napilap, hetilap, havilap stb./ és indokolják meg, hogy milyen
elvek alapján különböztetik meg az egyes típusokat. Amikor már az
ifjak alaposan megismerkedtek a folyóiratok fajtáival, áttértünk a
lap szerkezetének tanulmányozására. Általánosságban megmagyaráztam,
hogy a hírlap /folyóirat/ különböző cikkekből tevődik össze. Közül-
nek tárcát, riportot, híreket, jegyzeteket, interjúkat stb. Ezután
lexikonokat és szótárakat osztottam szét a jelenlévők között, azt a
feladatot adtam nekik, hogy keressék ki az egyes témákra vonatkozó
szabatosabb definíciókat. Az így szerzett ismeretek alapján a részt-
vevőknek meg kellett keresniük saját lapjukban a megfelelő cikket
/tárcát, riportot, stb./. Itt hibák is előfordultak, s olykor egy-
szerű és közérthető módon /leginkább példák segítségével/ meg kellett
magyaráznom, hogyan kell használni a tudományos segédeszközöket s
hogyan kell a szerzett adatokat szükségleteink céljára alkalmazni.
A fenti foglalkozások általában jól sikerültek, az ifjak érdeklődé-
sét sikerült felkelteni, az összejövétel mindvégig igen élénk volt.

Ami a folyóiratokkal kapcsolatos beszélgetéseket illeti, a
már fentebb említett vitákon kívül beszélgetéseket folytattunk a
következő témákról: "A háboru utáni folyóiratok", "Mi a különbség
a háboru előtti és a háboru utáni sajtó között", "A Lengyel Ifjusá-
gi Szövetség II.Kongresszusa a sajtócikkek tükrében", "Szilészia fenn-
állításának 10. éves évfordulója a sajtó hasábjain".

"E z t é r d e m e s e l o l v a s n i" - jelszó alatt cikket irtunk az egyes szakkörök kis lapjaiba. Hogy milyenek voltak ezek a cikkek, azt legjobban példákon tudjuk megmagyarázni.

Műszaki osztály, faszervezeti szakkör: "Ifju barátaink! Vajon gondolkodtatok-e már a precíz kis szerkezetek barkácsolásánál arról, hogy honnan származik az a nyersanyag, amivel dolgoztok? Vajon tudjátok-e, hogy milyen utat tett meg az az egyszerű kis deszkalap, amely elválaszthatatlan társatok? Arról, hogy úgy nő mint egy szép zöld fa az örökké susogó erdőben, nem is kell beszélnem nektek.

Gondolkozzatok azon, vajon mit tudtok az erdőről.

...gomba terem bennel!

...madarak énekelnek!

Ez azonban túlságosan kevés, a faszervezeti szakkör tagjainak többet kell tudniuk az erdőről. S vajon megtudnátok-e mondani honnan szerezhettek adatokat ezzel kapcsolatban? Magától értetődően a folyóiratokból. Igen érdekes cikkeket találtok az erdőről és a faipari termékekről a "Mlody Technik" című folyóirat 12.számában /"Harc az erdőért" című cikk/ és ugyanazon folyóirat 10.számában a "Fahács" című cikkben.

Gyertek tehát minél gyakrabban az ifjusági olvasóba és olvassátok az ott található érdekes folyóiratokat,"

Ugyanilyen cikket irtunk a műszaki osztály, a tudományos osztály és a művészeti osztály valamennyi szakköre számára. Az eredmény? - A fiatalok felkeresték az olvasótermeget s kérték a cikkekben propagált lapok egyes példányait.

A helyi rádióval már az iskolai év végefélé terveztük a kapcsolatot és ezt a munkát a jövő évben is folytatni akarjuk. A kapcsolat lényege abban van, hogy időről-időre /rendszerint egy kedvenc folyóirat új számának megjelenése után/ a helyi rádión keresztül ankétot hirdetünk a szóbanforgó folyóiratszám cikkeinek megvitatására. Nézzük meg az alábbi példát:

"Kartárenők és kartársak!

A Plomyc 1955.évi májusi száma mint rendszerint, most is igen érdekes cikkeket és tudnivalókat közöl. Az első oldalán cikket olvashatunk magyar barátaink életéről. Azt a közmondást, hogy "ahány ház, annyi szokás" itt most a gyermekek szórakozásaira alkalmazhatjuk. A magyar gyermekek kedvenc játéka például a "golyózás"; szeretnétek tudni, hogy miben van ennek a játéknak a lényege? Olvassátok el a fentebb említett cikket." Az eféle beszélgetések nem tartanak 5 percnél hosszabb ideig. Ahhoz, hogy még érdekesebb legyen, rendezhető párbeszéd vagy rádiójáték formájában.

Ennél az akciónál is az a célunk, hogy kedvet ébresszünk a fiatalokban a folyóiratok állandó olvasásához.

A z é l d u j s á g a hírlapokkal való foglalkozás egyik legkedveltebb formája a fiatalok körében. A bevezető részben meg kell magyaráznunk a folyóirat strukturáját, ezután el kell mondani, hogy

mi a vezércikk, mi a tárca, a riport, a jegyzet, a hírek, az interjú stb. Amennyiben lehetséges, ajánlatos azt megelőzően könyvtári foglalkozást is tartani /ügyelnünk kell azonban arra, hogy ez a két akció ne egy napon legyen, mert a fiatalok elfáradnának/.

Miután az ifjakat megismertettük a lap szerkezetével, közösen meg kell beszélni, milyen legyen a "hírlap" címe. Ha az "élő ujságot" például a lengyel nyelv kedvelőinek szakkörében mutatjuk be, a címe ez lesz: "Az ifju polonisták életéből" /hasonló módon nevezük el más szakkörök élő ujságjait is/. Ezután minden egyes résztvevő /vagy a résztvevők egy csoportja/ kiválaszt magának egy megfelelő cikkrajtát. Néhány perc múlva létrejön a "szerkesztőbizottság". Az ifjak főszerkesztőt választanak saját maguk közül, aki "rendezi és rendszerezi az élő cikkeket"; első helyre kerül a vezércikk, ezután jön valamely aktuális tárggyal foglalkozó karcolat, majd a riport, a jegyzetek, a hírek, az interjú, a levelek, a sporthírek, a vidámsarok stb.

Miután a tördelés megtörtént, a főszerkesztő megnyitja az ülést, egymásután elhangznak az egyes rovatok szerkesztőinek hozzászólásai és mindannyian /az instruktort sem kivéve/ tökéletesen szórakoznak. /Igen jó, ha a cikkeket "vidám hangnemben" írják, így a lap érdekesebb./

Az alábbi példán bemutatjuk, hogyan készítették élő ujságot a bányász ifjusági otthonok vezetőinek tanfolyamán.

A lap címe: "Tanfolyami krónika".

Vezércikk: A tanfolyam célja, feladatai és eredményei.

Időszerű karcolat: a tanfolyam szervezési hiányosságainak humorisztikus leírása. Riport: ugyancsak igen humoros hangnemben megírt elbeszélés egy oswiecini /rosszul sikerült/ kirándulásról. Jegyzetek: érdekesebb események a tanfolyam életéből. Levelezés: kérdések, kívánságok a tanfolyam vezetőségéhez. Recenzió: a megtekintett filmek, színdarabok, elolvasott könyvek ismertetése. Interjú: igen érdekes, szellemes és színvonalas beszélgetés két személy között. /A szereplők közül az egyik beszélt franciául és a Varsói-Római V. Világifjusági Találkozón résztvevő Yves Montand szerepét töltötte be. A feltett kérdésekre franciául válaszolt "tölmács" segítségével. Mind a kérdések, mind a válaszok kellemesek és érdekesek voltak. Sport: tekintettel arra, hogy a tanfolyamon semmiféle sportélet nem volt, az élő ujságnak az a szereplője, akinek erről a témáról kellett volna cikket írnia, ahhoz az eredeti ötlethöz folyamodott, hogy leírta a hazulról érkezett csomagok gyors elfoivasztása körül kialakult versenyt.

Milyen hasznót jelent számunkra az élő ujság?

- a/ a fiatalok megismerik a folyóirat szerkezetét,
- b/ cikkeikben könnyebben nyilatkoznak saját szakkörük munkájáról; kialakul az éles kritika és önkritika.

= Bibliotekarz, 1956. 3.sz. 65-70.lap.